

Таємниця мальованого злека

Сталася ця історія в сиву давнину, кілька тисяч років тому, коли на території нашої країни почали виникати перші великі поселення. Серед них було місто-гігант Тальянки, що виростало в самісінькому центрі України.

То було величне й гамірне місто. Барвистою тканкою простяглося на пагорбах і долинах, на берегах широкої річки. Воно сміялося своїми мальованими жовтими, червоними й навіть червоно-чорними глиняними хатинами із солом'яними чи очеретяними шапками-дахами. Відразу було видно, що тут живуть люди, які вміють творити красу, — якби хто поглянув на Тальянки згори, то побачив би, що місто скидалося на дивовижного мальованого птаха, який розкинув крила по обидва боки річки.

Раз на сто років цей «птах» дійсно зривався з місця й «летів» далі в пошуках кращої долі. Поселення залишали або спалювали і з усіма пожитками переселялися на ще незвідані, необроблені землі, що могли давати кращий врожай. Люди знову будували собі просторі хати-мазанки, фарбували їх і розмальовували дивними орнаментами, щоб захистити від злих, темних сил, біди та нещастя.

У Тальянках жили вправні хлібороби, яких пізніше назвуть трипільцями. Були вони талановитими майстрами різних ремесел. Хтось створював з глини посуд і випалював його в спеціальних печах. Інші виготовляли різноманітну тканину, рідкісну на той час. А хто не мав ремесла, був хліборобом. На полях вирощували просо, ячмінь, жито, пшеницю. Зерно товкли в ступі або розмелювали на борошно вручну кам'яними жорнами. Худобу тримали біля своїх хатин. Жили злагоджено й дружно, і всі добре знали хто, що і як має робити.

У тому прадавньому місті жив собі вже десь із п'ятнадцять літ та зим хлопчина Орік. Він був наймолодшою, шістнадцятою дитиною в родині й часом забував, як звать старших братів та сестер, так багато їх було. Його батьки обробляли землю й вирощували хліб, а от Орік ще зовсім маленьким подався на науку до майстра Орленда, що виготовляв найкращі в поселенні горщики, тарілки й інше кухонне начиння. У майстра він спав і їв, робив усе, що той йому загадував. Ремесла навчався, щоб допомагати потім батькам, а ще — щоб здійснити таємну мрію свого серця.

Малий Орік міг ночами сидіти, розминаючи в руках глину, і ліпити фігури

чи глечики. Але поки вони виходили кривенькі й не такі досконалі, як вимагав того Орленд. До великої матері-печі юному підмайстрові теж поки підходити не дозволяли.

То була найкоротша ніч у році, коли Орік знову сидів над глиною і з усіх сил намагався виліпити глека, який йому намріявся, — посудину неймовірної краси. Орік уявляв, як це диво вразить не лише майстра, а й усіх у містечку. А найбільше хотів, щоб його роботу помітила Леслава, Орлендова дочка. Дуже вже подобалася йому ця дівчина.

Цієї ночі глина якось на диво легко корилася його рукам. Здавалося, весь світ навколо перестав існувати, і хлопець розчинився у своєму натхненні, не відчуючи ні простору, ні часу.

— Цей глек матиме важливу долю! — почув він раптом немов крізь сон. Підвів голову й побачив перед собою дивного старця, осяяного місяцем. — Усе, що буде написано на ньому, матиме пророчий зміст. Наполегливий ти, хлопче, а така риса завжди дає хороший результат. А ще маєш велике серце! І тому тобі судилося вирятувати свій народ. А глечик цей стане посланцем. Завдяки йому люди дізнаються про наше життя через тисячі років.

Хлопець озирнувся й покликав Орленда, а коли повернув голову, то старця вже не було. Тільки місяць визирав загадково з-за хмар.

— А що це ти тут забув, шибенику?! — майстер з'явився з-за спини юнака і хотів був насварити, та раптом побачив глечика. Роздивився з усіх боків. Помовчав хвильку, а тоді сказав:

— Тепер ти готовий! Відпочивай, а завтра покладеш у піч перший свій виріб.

Орік заснув щасливий, уявляючи, як покаже Леславі новеньку посудину. Тоді дівчина точно до нього приглянеться й побачить, який він талановитий.

Сонячного ранку з великої печі з'явився на світ новонароджений глечик, виплеканий Оріковими руками. Та щойно хлопець торкнувся його, щоб поставити охолонути, глек ніби сам вистрибнув йому з рук.

— Йди вже, хвалися Леславі! Бачу, як ти на неї поглядаєш, — усміхнувся лагідно майстер.